

Posudek na rigorózní práci Mgr. Filipa Dostála Evaluace a autoevaluace gymnázia (katedra pedagogiky FF UK, 2010)

Mgr. F. Dostál předložil k posouzení rigorózní práci věnovanou problematice evaluace na gymnáziu. Práce má rozsah 129 stran textu, poté následuje 10 stran příloh a resumé. Autor upozorňuje, že spolu s povinností škol vypracovat školní vzdělávací plány, zákon přinesl i povinnost zabývat se problematikou evaluace a autoevaluace škol. Upozorňuje, že právě autoevaluace přináší řadu problémů, které školy zdaleka nezvládají. První část práce je proto věnována metodologii, o níž by bylo možné se opřít při autoevaluaci gymnázia, druhá část je věnována aplikacím.

V úvodních kapitolách se autor kriticky vypořádává se změnami ve školské oblasti po listopadu 1989, poukazuje na problémy spjaté zvláště s evaluací výuky. Poté věnoval pozornost tvorbě školních vzdělávacích programů (ŠVP). V rozboru kurikulárních dokumentů poukazuje na to, že předpokládaná otázka autoevaluace nebyla zatím stále dořešena. V subkapitole věnované roli české inspekce je provedena kritická analýza problematičného postavení inspekce a její činnosti ve školském systému. V druhém oddílu práce (od s. 28) autor objasňuje teoretické základy evaluačních procesů. V úvodu jsou probrány definice evaluace; autor se nakonec kloní k definici Vašŕátkové (s. 31). Autor se poté pustil do obtížné problematiky kvality a jejího uchopené v pedagogické rovině. V této části práce vede polemiku proti postmodernímu rozostření pravdy a hodnot; sám se hlásí k tradičnímu pojetí s pevně vymezenými hodnotami, ale toto pojetí koriguje vzhledem k dobovým nárokům a nutnému konsensu v otázkách evaluace. Autor dále probírá pragmatické a ekonomické modely evaluace a upozorňuje, že je vhodné odlišit výsledky a efekty vzdělávání; výsledky jsou měřitelné, o efektech se to zdaleka prohlásit nedá. Autor na s. 39 uvádí Byčkovského rovnice pro evaluaci, na následujících stranách je kriticky analyzuje a pozoruhodným způsobem rozvíjí problémy spjaté s metodologií evaluačních procesů. Následující subkapitola je věnována historickému exkurzu do meziválečného období, kde je poukázáno na strukturu školy budovanou jako součást státního aparátu. Následující text je věnován analýze evaluačních technik, pozornost je věnována otázce validity; autor ukazuje nejen na složitost této problematiky, ale podtrhuje roli pedagogického výzkumu, jehož intervenci problém validizace vyžaduje.

Třetí oddíl práce je věnován typologii hodnocení a jejich následné evaluaci. Čtvrtý oddíl se zabývá analýzou fází autoevaluačních procesů. Autor začíná poukazem na roli učitelů a jejich identifikaci s autoevaluačním děním na škole. V kapitole je též provedena kritika

hyperaktivních rodičů, kteří usilují o nekompetentní zásahy do chodu školy. Následující subkapitoly jsou věnovány ideji autoevaluační mapy školy, resp. vytipování míst, které by bylo vhodné podrobit (auto)evaluaci. K vytvoření autoevaluační mapy autor použil dotazníku, který distribuoval mezi učiteli gymnázia. Následné dotazníky pak ukázaly některá slabá místa evaluačního procesu.

Pátý oddíl je věnován popisu nástrojů hodnocení výsledků vzdělávání. Autor v tomto oddíle konstruuje řadu koeficientů pro evaluaci přijímacího řízení na vysokou školu, poukazuje na problémy, které toto hodnocení přináší. Část kapitoly je věnována evaluaci přijímacího řízení, které je pro gymnázium důležitou a nepřehlédnutelnou součástí.

V práci lze nalézt některé drobné překlepy:

- na s. 31 by za jménem Vašátkové měla být dvojtečka
- na s. 34: místo výrazu „adekvatia“ by asi mělo být „adecvatio“ (od veritas est edecvatio rei et intellectus)
- na s. 48 má zřejmě místo chcecking být checking
- na s. 50 výraz „konstruktivou validitu“ je nejasný, jde asi o překlep
- na s. 97 je jednou ve slově *ZERTIFKAT* překlep
- na s. 98 je překlep ve slově *MEDICÍMU*
- na s. 100 má být v poznámce pod čarou místo „mimoněžná“ asi mimoběžná
-

Uvedené překlepy v jinak rozsáhlé, poučené a originální práci nejsou nijak zásadní povahy. Text je psán kultivovaně se značnou erudicí v celé řadě disciplín – od pedagogiky a její metodologické stránky až po znalost matematického modelování a statistického šetření. Autor se dotkl celé řady citlivých metodologických problémů a usiloval vždy o kritický odstup a pečlivý analytický přístup, který se opírá o důvěrnou znalost provozu gymnázia. Pro čtenáře je práce podnětná, inspirativní a poskytuje i mnohé nové náměty k zamyšlení. Vzhledem k tomu, že text předložené práce splňuje požadavky kladené na práce rigorózní, lze ji doporučit k obhajobě.

25. 10. 2010

doc. PhDr. Jaroslav Kořa